

Підсумовуючи ці витрати, отримуємо сукупні витрати на підтримання страхового запасу протягом одного періоду обороту запасів. Таким чином оптимальним рівнем страхового запасу є розв'язок екстремальної задачі:

$$E_s(S_s) = l \sum_i p_i \Delta S_i + \frac{kpS_s}{n} \frac{1}{S_s} \rightarrow \min, \quad (7)$$

де обмеженнями є вирази (4) і (5).

Підставляючи у (8) значення параметрів l , p_i , S_i , τ , k , p , n , які вважаються відомими заздалегідь, можна знайти оптимальний рівень страхового запасу S_s^* .

Висновки. Розв'язок екстремальної задачі (7) у простих одно- чи двопродуктових випадках можна отримати з використанням засобу Microsoft Excel. Більш точні значення оптимального рівня страхового запасу отримують засобами математичного програмування.

Проведені нами розрахунки показали, що оптимальний розмір страхового запасу має бути більшим, коли зростає стандартне відхилення потреби у запасах. Іншими словами, чим меншою є стабільність потреби у запасах, тим більші страхові запаси мають зберігатися на складах.

Література

1. Вожова А. Г. Организация управления запасами как фактор производственного развития предприятия / А. Г. Вожова // Прометей. – 2002. – № 3 (9). – С. 303–309.
2. Нгуен К. Н. Определение оптимального объема страхового запаса производственно-торговых фирм / К. Н. Нгуен // Складні системи і процеси. – 2002. – № 1. – С. 76–82.
3. Кулик А. С. Динамическая модель управления запасами малого предприятия / А. С. Кулик, О. А. Пищурина // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии : сб. научн. тр. – Харьков : ХАИ. – 1998. – Вып. 1. – С. 144–148.
4. Меликов А. З. Оптимизация процесса запасаения ресурсов в транспортно-складских системах / А. З. Меликов, А. А. Молчанов // Кибернетика и системный анализ. – 1992. – № 3. – С. 179–182.
5. Меликов А. З. Управление запасами систем обслуживания разнотипных встречных потоков с учетом текущей ситуации / А. З. Меликов, М. Р. Фаталиева // Электронное моделирование. – 1997. – Т. 19, № 6. – С. 107–115.
6. Брагін Б. Ф. Модель багатомономенклатурного складу в агрегованому виді / Б. Ф. Брагін, Г. І. Нечаєв // Вісн. Східноукр. держ. ун-ту. – 1999. – № 2. – С. 215–220.

Надійшла 13.04.2011

УДК 332.142

М. С. ПАШКЕВИЧ

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА ОСНОВІ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Вивчено стан та перспективи впровадження в Україні такого механізму регулювання регіонального розвитку, як формування регіональних кластерів на принципах сучасного цифрового суспільства. Запропоновано та обґрунтовано утворення електронно-сервісних кластерів у регіонах. Проведено порівняння їх основних характеристик з традиційними територіально-виробничими кластерами.

The condition and prospects of introduction in Ukraine such mechanism of regulation of regional development, as formation regional кластеров on principles of a modern digital society is investigated. Formation of electronic-service clusters in regions is offered and proved. It is carried out comparisons of their basic characteristics with traditional territorial and production clusters.

Ключові слова: механізм регулювання, регіональний розвиток, інформатизація.

Вступ. В умовах динамічного прогресу процес регулювання економікою регіону повинен бути надзвичайно гнучким та адаптивним до внутрішніх та зовнішніх змін. Теоретико-методологічні засади формування регіональної економічної політики повинні відповідати державним пріоритетам та світовим тенденціям, а механізми її реалізації – бути новітніми та реалістичними відносно ресурсної бази регіону.

Останнє десятиліття країни світу, у т.ч. й Україна, об'єдналися навколо ідей сталого розвитку. При цьому однією з ключових основ цього процесу визнано розбудову суспільства знань на основі розробки та впровадження сучасних інформаційних технологій. З одного боку, модель інтелектуального суспільства відкриває чималі можливості. З іншого – тотальна і швидка інформатизація економіки вимагає від

регіонального регулювання нових механізмів внутрішньої регіональної економічної взаємодії, які б підвищували конкурентоспроможність регіону та складали ядро регіональної інноваційної моделі розвитку.

Таким чином, розв'язання актуальної проблеми регулювання регіонального розвитку в умовах глобальних змін ґрунтується на вирішенні таких важливих завдань, як формування концептуальних засад державної регіональної, а також напрацювання новітніх механізмів її реалізації.

Проблемам регіонального регулювання економіки присвятили свої наукові праці такі вчені, як Амоша О.А., Бакаєв О.О., Варналій З.С., Волошин В.В., Геєць В.М., Долішній М.І., Дорофійенко В.В., Дорогунцов С.І., Кравцов В.С., Лисецький А.С., Лукінов І.І., Мельник Л.Г., Мокій А.І., Олійник Я.Б., Хвесик М.А., Чернюк Л.Г., Чумаченко М.Г., Шостак Л.Б. та інші.

Не зважаючи на достатній рівень вивченості проблем регіонального сталого розвитку, підвищений інтерес викликають питання розробки теоретичних та методичних основ функціонування в Україні кластерних форм реалізації регіональної економічної політики в умовах інформатизації економіки для ефективного регулювання регіонального розвитку.

На основі вище зазначеного визначимо метою досліджень, результати яких викладено у даній статті, вивчення стану та перспектив функціонування в Україні регіональних кластерів, орієнтованих на принципи та характеристики сучасної моделі цифрового суспільства, як дієвого механізму ефективного регулювання регіонального розвитку.

Основний розділ. Регулювання розвитку регіону повинно спиратися на науково обґрунтовану та практично реальну інноваційну модель сталого розвитку економіки, яка спрямована на гармонійне поєднання соціальної, економічної та екологічної сталості. Після підписання країнами «Великої вісімки» Хартії глобального інформаційного суспільства у 2000 р., світ, у т.ч. й Україна, визнали процес розбудови цифрового суспільства та економіки знань одним з базових методів досягнення принципів сталого розвитку, оскільки він є соціальним з точки зору можливостей залучення широких верств населення до спільної діяльності, економічним, оскільки змінює структуру економіки, а також екологічним внаслідок того, що значно скорочуються витрати природних ресурсів під час господарчої діяльності.

В Україні діє три основних закони, які регламентують процес інформатизації: «Про концепцію Національної програми інформатизації» 1998 р., «Про Національну програму інформатизації» 1998 р., «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» 2007 р. У цих документах наводяться завдання з інформатизації регіонів та галузей економіки, які стосуються налагодження інфраструктури, переведення економічних процесів у електронну форму, підготовки громадян для користування новими інформаційними засобами, інтеграції України у світовий інформаційний простір.

Останнім часом в Українських регіонах спостерігається активізація процеси інформатизації. Про це свідчить затвердження місцевою владою м. Миколаєва програми «Електронне місто», впровадження такої програми на Одещині, функціонування у Дніпропетровському регіоні «Електронного села» та у Вінницькому регіоні Центру надання адміністративних послуг з використанням технологій електронного урядування.

Однак, не зважаючи на просування окремих електронних проектів, в процесах інформатизації України спостерігаються проблеми. Серед них дуже повільне впровадження електронних проектів у регіонах, звужене розуміння інформатизації, як підключення населених пунктів до мережі Інтернет, відсутність належної інфраструктури, низький рівень інформаційної грамотності населення.

Таким чином, сучасні виклики потребують перегляду концептів регіональної політики та формування новітніх механізмів регулювання регіонального розвитку. На нашу думку, ці новітні механізми повинні враховувати тенденції глобалізації як у межах, так і поза межами регіону, відповідати на запити нового електронного формату економіки та інформатизації суспільства в цілому. Тому, представляється доцільним розглянути виправдану часом та ефективністю кластерну територіально-виробничу форму реалізації регіональної економічної політики в умовах глобалізації та розбудови електронної економіки в Україні.

Інформаційна революція останніх років диктує принципово нові вимоги до управлінських структур усіх рівнів. Регіональне регулювання економіки доцільно здійснювати з урахуванням тотальної економічної інтеграції та уніфікації основних соціально-економічних процесів. Для регіону, як для окремої соціально-економічної одиниці держави, це означає внутрішнє умовне укрупнення та злиття інституцій, об'єднаних навколо вирішення одного завдання. Це передбачає умовну ліквідацію кордонів між організаціями та розбудову наскрізних інформаційних магістралей швидкого та ефективного перетворення та обробки інформації під час здійснення процесів соціально-економічного життя регіону. У той же час, регіон також підлягає зовнішньому впливу глобалізації з усіма вище переліченими наслідками, але на рівні держави, континенту, світу.

Природним наслідком наведених тенденцій інформатизації внутрішніх і зовнішніх регіональних зв'язків, які об'єднуються та вливаються у світовий інформаційний потік за допомогою сучасних технологій, стає створення електронного формату регіональної економіки з новими принципами організації підприємств. Автоматизовані технології виробництва змінюють структуру споживання ресурсів, а відтак і

понесених витрат. Електронний бізнес потребує суттєвих коректив у законодавчій базі, розумінні виробничих ресурсів, моделей обліку фінансової діяльності та розрахунку ефективності, а також загальної економіки електронного підприємства. Інформатизація спричиняє структурні зрушення у секторах економіки регіону, створюючи нову інформаційну індустрію. Відомо, що у Франції ще у 2009 р. налічувалося близько 600 електронних послуг, що складає приблизно 66% всіх послуг, що надаються державою. В Іспанії в електронний вигляд переведено 1225 послуг від центральної, регіональної та місцевої влади [1].

Таким чином, основним продуктом виробництва у електронній економіці є знання та інформація. Внаслідок цього електронна регіональна економіка дещо втрачає залежність від географічних факторів, наявних природних ресурсів, дешевої робочої сили, а стає конкурентоспроможною завдяки нарощенню людського потенціалу, здатного створювати додану вартість за рахунок інтелекту. Більшість активів регіону переходять у нематеріальну площину.

Одним з головних принципів нової моделі електронної регіональної економіки є колаборативність її учасників. Можливості сучасних інформаційних технологій дають необмежений доступ усім бажаючим до будь-яких інформаційних ресурсів. Кожен може зробити свій внесок у вирішення тієї чи іншої економічної, соціальної, екологічної проблеми регіону незалежно від віку, статі, рівня освіти та місця знаходження. Модель колаборативної електронної економіки, названої вікіномією, описав у своїх працях Д.Тапскотт [2].

Як вже зазначалося, загально визнаною територіально-виробничою формою ефективного соціального та економічного розвитку регіонів є утворення кластерів. Кластери виступають об'єктом стратегій розвитку регіонів та регулювання регіональної економіки, оскільки здатні підвищити конкурентоспроможність, інноваційність та продуктивність. Чимала кількість вітчизняних та зарубіжних дослідників присвятили свої наукові праці різним аспектам кластерної політики. Слід відмітити, що на сьогодні існує більше двадцяти визначень цього поняття та стільки ж класифікаційних ознак для групування видів кластерів. Однак, враховуючи мету даного дослідження, зосередимось на вивченні стану та перспектив формування в Україні регіональних кластерів, які ґрунтуються на принципах сучасної моделі цифрового суспільства.

У загальному розумінні кластер – це сукупність однорідних елементів, ідентичних об'єктів, що утворюють групу одиниць [3]. У економіці вперше бізнес-кластером позначив організаційну форму консолідації зусиль зацікавлених сторін, спрямованих на досягнення конкурентних переваг, видатний економіст М.Портер [4]. Фактично, сучасний кластер являє собою сконцентровану на певній географічній території групу взаємозалежних компаній, які посилюють конкурентні переваги одне одного та кластеру в цілому. У кластерах існує можливість знижувати витрати на утримання спільного для всіх учасників кластеру обладнання, а інформація, знання та досвід, а також інші ресурси, стають надзвичайно мобільними, за рахунок чого прискорюється та підсилюється соціально-економічний розвиток окремих інституцій, кластеру та регіону в цілому. Таким чином, на основі вище зазначеного можна стверджувати, що головними ознаками більшості існуючих територіально-виробничих кластерів є наступні. Географічна близькість розташування структурних одиниць кластеру, що дозволяє економію загальних для кластеру витрат та обумовлює швидкість пересування ресурсів, у т.ч. інформації. Орієнтація на підвищення конкурентоспроможності за рахунок тісної співпраці учасників кластеру. Структурними одиницями кластеру виступають фізичні, юридичні особи, державні та громадські органи. Основним результатом роботи територіально-виробничого кластеру є виготовлення конкурентного та якісного матеріального продукту та надання супутніх послуг.

На рис. 1 наведено основні порівняльні характеристики територіально-виробничого та електронно-сервісного кластеру, як ефективної форми регулювання регіональної економіки. На відміну від територіально-виробничого кластеру, який функціонує у географічному полі, електронно-сервісний кластер функціонує у електронному полі. Структурні одиниці такого кластеру не пов'язані географічно і на них не впливає фактор територіального розташування генераторів інформації. Якщо у територіально-виробничому кластері основним результатом функціонування є виготовлення конкурентоспроможної продукції, і структурні одиниці об'єднуються за ознакою приналежності до певного виробництва, то у електронно-сервісному кластері результат функціонування – надання якісної послуги, розв'язання проблеми або генерація нових знань. Що стосується структурних одиниць, то у новітньому кластері вони об'єднуються за принципом приналежності до циклу надання однієї послуги для різних об'єктів або надання комплексу послуг для одного об'єкту. Це цілком відповідає ідеї інформаційного суспільства та постіндустріальної колаборативної економіки, яка ґрунтується на сервісно-орієнтованому підході у електронному полі. Таким чином, електронно-сервісний кластер дає організаційне підґрунтя для ефективного регіонального регулювання сфери послуг в умовах інформатизації для розбудови сталої економічної системи. На основі наведеного запропоновано перший варіант назви зазначеного кластерного утворення – «електронно-сервісний» кластер, який відображає електронну площину його функціонування, а також головний результат, який отримується внаслідок роботи об'єднання – надану послугу.

Наступною відмінною ознакою новітнього кластеру є його структурні одиниці. Територіально-виробничий кластер формується з окремих підприємств, державних установ та фізичних осіб. Структурною

одиницею електронно-сервісного кластеру є процес, який входить до циклу надання послуги різним об'єктам, комплексу послуг одному об'єкту або тематично відноситься до розв'язання поставленої проблеми чи генерації нового знання. Процес у такому кластері виражено інформаційним потоком, який є наскрізною інформаційною магістраллю, що проходить через об'єкти-генератори інформації, які мають відношення до цього процесу.

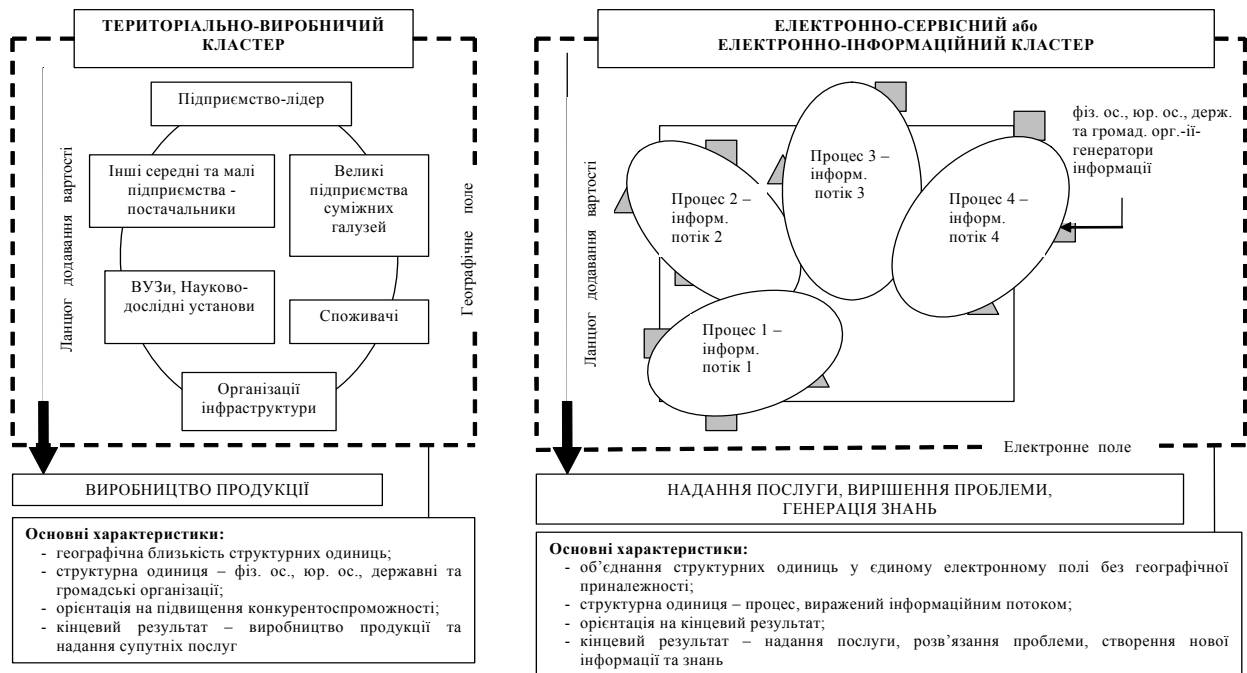

Рис. 1. Порівняння характеристик територіально-виробничого та електронно-сервісного кластеру

Таким чином, принципова відмінність територіально-виробничого кластеру від електронно-сервісного полягає у наступному. У першому групуються об'єкти, зазвичай, за галузевою ознакою, а у другому – на початковому етапі процеси за ознакою тематичної спорідненості, а на остаточному етапі – об'єкти-генератори інформації навколо певного процесу. Електронно-сервісний кластер менше залежить від економічного стану об'єкта-генератора інформації, а залежить від його інформаційного внеску. Об'єктами-генераторами інформації можуть виступати аналогічні об'єкти територіального кластеру, але при формуванні кластеру вони відіграють вторинну роль, видаючи першість процесам. На цій основі запропоновано другий варіант назви новітнього кластеру, а саме «електронно-інформаційний». Такий кластер ґрунтується на принципах порушення територіальних та об'єктних кордонів, колаборативній замість конкурентної сутності економічної діяльності; відрізняється електронною площиною функціонування та взаємодії його складових за допомогою сучасних інформаційних технологій; є механізмом реалізації регіональної економічної політики розвитку, орієнтованої на надання послуг, генерацію інформації та знання; має тематичний (проблемний) підхід з внутрішнім попроцесним поділом. Електронно-інформаційний кластер орієнтований на результат, формується навколо конкретної проблеми для її вирішення, складається з набору інформаційних потоків, що мають відношення до вирішення цієї проблеми, відображають конкретний процес та проходять через певні інституції, які є об'єктами-генераторами інформації і тому відносяться до того чи іншого кластеру.

Таким чином, формування в Україні електронно-сервісних (електронно-інформаційних) регіональних кластерів, орієнтованих на принципи та характеристики сучасної моделі цифрового суспільства, можуть стати дієвим механізмом регулювання регіонального розвитку.

Процесний підхід до формування кластерів дозволяє представити надання соціально-економічної послуги або розв'язання певної проблеми регіону у вигляді низки процесів та поєднати всіх учасників, які мають відношення до процесу єдиним інформаційним ланцюгом. На нашу думку, такий кластер є достатньо керованим, оскільки інформаційний потік, за допомогою якого здійснюється облік, аналіз та контроль параметрів процесу, дає повне уявлення про стан цього процесу, висвітлює переваги та недоліки, особливо у порівнянні з іншими процесами у єдиному сервісному кластері. Такий підхід сприяє ефективному розподілу державних та приватних коштів, проведенню політики стимулювання та стримування, цільовому спрямуванню заходів, оскільки відображає «технологію» розв'язання проблеми або надання послуги з її вузькими та вирашними місцями. У межах одного процесу інформаційний потік, поєднуючи різні об'єкти-генератори інформації, дасть уявлення про їх стан та перспективи розвитку. При цьому кількість об'єктів одного інформаційного потоку певного процесу необмежена.

Об'єднання учасників кластеру за принципом приналежності до певного процесу дозволяє аналогічно територіально-виробничому кластеру підвищити їх конкурентоспроможність за допомогою колаборативності. Оскільки інформаційний потік потребує швидкого та безперешкодного руху, тому усі об'єкти-генератори єдиної інформаційної магістралі у межах процесу повинні тримати певний рівень. А їх внесок та доля участі у процесі та у загальному розв'язанні проблеми підлягають оцінці, що в подальшому впливатиме на заходи регулювання регіонального соціально-економічного розвитку. Об'єкти-генератори інформації можуть бути учасниками різних процесів та різних кластерів водночас згідно виконуваних ними функцій. Таким чином, участь у різних процесах та кластерах висвітлює різноспрямованість видів діяльності генератора і ступінь якості та ефективності кожного з них. На основі аналізу роботи регіонального електронно-інформаційного кластеру можна робити висновки про необхідність створення спеціальних об'єктів-генераторів інформації, яких недостатньо в об'єднанні та які підвищували б ефективність окремого процесу та кластеру в цілому. Також процесний кластер дозволяє виявити спільні точки дотику різних процесів у розв'язанні однієї проблеми або у наданні послуги, на основі чого можуть прийматися відповідні регулятивні заходи.

Розглянемо приклад можливого електронно-сервісного кластеру як механізму регулювання регіонального економічного розвитку.

Однією з найголовніших проблем регіонального сталого розвитку є підтримка малого та середнього бізнесу. Розв'язання цієї проблеми пов'язане з низкою послуг, які надають державні та приватні установи. Таким чином, у регіоні може бути сформований електронно-сервісний кластер «Підприємництво», процеси у якому будуть інформатизовані. Це дозволить надавати послуги у електронному вигляді через інформаційні мережі. Цей кластер матиме визначене завдання – стимулювати та створювати умови для розвитку у регіоні малого та середнього класу підприємців. Для цього необхідно спроектувати складові цього кластеру, тобто процеси, супутні їм інформаційні потоки та об'єкти-генератори інформації. Припустимо, що електронно-сервісний регіональний кластер «Підприємництво» складатиметься з процесів, представлених на рис. 2.

Відповідно призначенню кожен з названих процесів кластеру, ґрунтуючись на інформаційному потоці, має результатом послугу, яка надається новостворюваним підприємствам: отримання спеціальних знань, діагностика бізнес-ідеї, доступ до фінансових ресурсів, реєстрація підприємства, підтримка ведення діяльності та прийняття управлінських рішень. Кожен процес інформатизований і разом вони складають електронно-інформаційне поле кластеру. Серед генераторів інформації у певному процесі можуть бути різні учасники згідно уявленню проектувальника кластеру. Якщо територіально-виробничі кластери у більшості випадків утворюються стихійно внаслідок географічних, історичних або ринкових умов, то електронно-сервісні кластери можуть бути штучними, створеними через проектування для вирішення регіональних проблем.

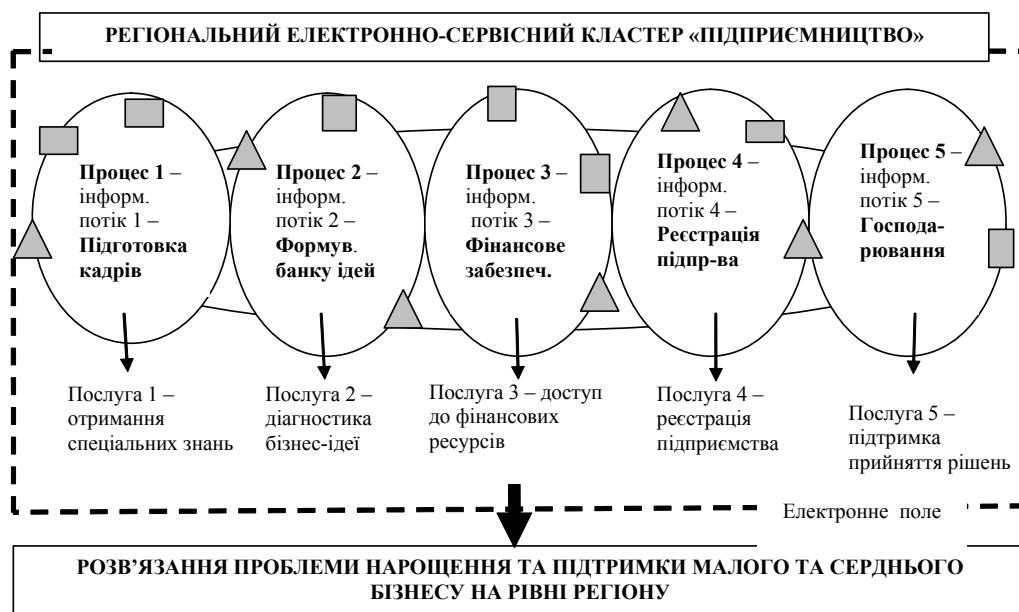

Рис. 2. Приклад регіонального електронно-сервісного кластеру

Наведемо приклад генераторів інформації, які можуть бути у регіональному електронно-сервісному кластері «Підприємництво». Так, до процесу підготовки кадрів повинні відноситися державні та приватні заклади освіти, тренінгові центри, які готують потенційних підприємців. До процесу формування банку ідей можуть мати відношення інноваційні центри, дослідницькі установи, експертні асоціації, спільну діяльність яких у єдиному інформаційному полі можна ототожнити з «мозковим штурмом» і так далі.

Особливу увагу серед представлених на рис. 2 процесів заслуговує інформатизований процес реєстрації підприємств, який дає регіону чималій соціально-економічний ефект. Слід відзначити, що автоматичні інформаційні системи реєстрації суб'єктів господарчої діяльності вже використовуються у країнах СНД і, зокрема, в сусідній Республіці Молдові, де Державним підприємством «Центр державних інформаційних ресурсів «Registru» розроблено спеціальну автоматизовану систему управління для обліку та реєстрації підприємств – Державний реєстр правових одиниць [5]. В результаті здійснення процесу реєстрації у електронно-сервісному кластері (рис. 2), особа отримує послугу – електронну реєстрацію власного підприємства. На перший погляд може здаватися, що така послуга у електронному кластері не відрізняється від діючої сьогодні системи «єдиного вікна» для підприємців. Однак, при більш глибокому аналізі стає зрозумілою принципова відмінність одного підходу від іншого. В Україні згідно з законодавством діє три види «єдиного вікна» для підприємців [6]. Перше «єдине вікно» відноситься до процесу державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та регламентується [7, 8], друге – до процедур, пов'язаних із дозвільною системою, що регулюється згідно [9], а третє визначає спрощені механізми реалізації інвестиційних проектів [10]. «Єдині вікна» держреєстрації та дозвільної системи функціонують в усіх обласних центрах України. Не беручи до уваги ступінь якості роботи «вікна» для підприємця, зазначимо принципів розбіжності у підходах діючих «вікон» та підходах, що закладено у формування послуги «єдиного вікна» у регіональному електронно-сервісному кластері. Так, дозвільне вікно або державне реєстраційне вікно дає підприємцеві можливість отримати відповідно засвідчення права на свою діяльність та код державного реєстру, подавши пакет документів щодо цих двох етапів у єдине місце одній особі. Однак, окрім цього залишається достатня кількість інших державних установ, які слід пройти для того, щоб підприємство отримало право працювати. Це податкова адміністрація, органи державної статистики, фонди державного соціального страхування, пожежна інспекція, санстанція, банківська установа. У Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» зазначено, що державний реєстратор автоматично передає дані у податкову адміністрацію та статистичне управління [7, 8], що дає підстави деяким дослідникам стверджувати про фактичну реалізацію принципів «єдиного вікна». Однак, згідно інструкції [11], підприємець повинен особисто подати та отримати пакет документів, зокрема, у податкову адміністрацію та органи державної статистики. Таким чином, наведеними останніми нормами у принципі порушуються засади «єдиного вікна» для започаткування власного бізнесу, і на практиці така важлива соціально-економічна послуга не надається.

Між тим, на нашу думку, перелічені вище установи, що беруть участь у створенні нового підприємства, є об'єктами-генераторами інформації, яка повинна бути об'єднана у інформаційну магістраль у межах єдиного процесу реєстрації підприємства. Під процесом реєстрації підприємства у електронно-сервісному кластері розуміється реєстрація «під ключ» у електронній формі. Тобто після прийняття необхідних документів у «єдине вікно» припиняється особиста участь підприємця у подальшому процесі реєстрації та отримання необхідних довідок та кодів незалежно від форми власності новостворюваного підприємства. У цьому ж «єдиному вікні» підприємець отримує назад повний пакет документів, необхідний для початку господарювання та укладання угод. Це позбавляє економіку регіону від складних корупційних схем, оскільки підприємець не контактує з представниками установ, це набагато спрощує та пришвидшує процедуру реєстрації, чим не викликає остраху у підприємців, це дозволяє поповнювати бюджет регіону, оскільки ця процедура може вийти з тіні та оподатковуватися внаслідок ліквідації таких тіньових послуг у фірмах-посередниках та внаслідок надання таких послуг державою через використання спеціальної автоматизованої системи.

Таким чином, запропонований механізм електронно-сервісного кластеру для регіонального регулювання економіки працює на принципах інформатизації та колаборативності, оскільки у одному процесі єдиного кластеру об'єднано усі структури, що мають відношення до надання послуг різним категоріям населення у електронному полі. Такі кластери здатні підвищити ефективність регіональної економіки, підвищити якість життя населення та забезпечити гармонійну взаємодію з навколишнім середовищем.

Слід відмітити, що у деяких регіонах України вже спостерігаються спроби систематизації інформаційних процесів, спрямованих на надання послуг. Наприклад, в рамках Стратегії розвитку Дніпропетровської області було прийнято регіональний проект «Відкрита влада», метою якого є електронізація послуг, що надають органи влади. Цей проект передбачає зведення усіх інших проектів по використанню можливостей Інтернету в соціальній сфері, економіці, у тому числі в сфері підтримки малого і середнього бізнесу, в інших галузях. Очікується, що програма буде працювати на модернізацію економіки регіону [1].

Висновки. На основі вищенаведених результатів досліджень можна зробити висновок про необхідність розробки наукового підґрунтя та виявлення механізмів регіонального регулювання соціально-економічних відносин, що виникають на тлі глобального переходу до інформаційного суспільства. Україна має законодавче підґрунтя для впровадження новітніх інформаційних проектів, чималу кількість яких вже реалізовано у різних регіонах. Однак, питання постає у якості реалізації цих проектів, досягнення ними поставленої мети в умовах відсутності належної інфраструктури, недостатнього системного підходу до

управління такими проектами, низького рівня комп'ютерної грамотності громадян, невідповідності законодавчих актів процесам електронного суспільства тощо. Між тим, впровадження електронного урядування, електронних послуг визнано світовою спільнотою, як один зі шляхів сталого розвитку. Тому, регулювання розвитку регіонів потребує нових концептуальних засад та новітніх механізмів з урахуванням принципів та пріоритетів сервісно-орієнтованої колаборативної електронної економіки знань. Для розв'язання поставленого завдання запропоновано механізм формування регіонального електронно-сервісного кластеру, який здатний підвищити конкурентоспроможність учасників кластеру та регіону в цілому, підвищити стандарти якості життя українських громадян.

Література

1. Для граждан должно быть создано единое электронное окно доступа к информации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://gorod.dp.ua/news/news.php?id=59365>
2. Тапскотт, Д. Викиномика: как массовое сотрудничество изменяет все / Д. Тапскотт, Э. Уильямс [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.litru.ru/br/?b=122783>
3. Современный экономический словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://slovari.yandex.ru/~книги/Экономический%20словарь/~К/6/>
4. Что такое кластер [Электронный ресурс]. – Режим доступа : URL: <http://hotel-business.ru/klaster1.php>
5. Государственный регистр правовых единиц [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.registru.md/rsud_ru/
6. В Украине появится третье «единое окно» – теперь уже для инвестиционных проектов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://banker.ua/bank_news/world/2010/10/25/1180443833/
7. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» № 755-IV від 15.05.2003 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1088.380.17&nobreak=1>
8. Цивільний кодекс України, Стаття 89. Державна реєстрація юридичної особи [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://radnuk.info/komentar/chky/chky-knuga1/chky-knuga1-pozd2/101-tsk-glava7/1808--89----.html>
9. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарчої діяльності» № 2806-IV від 06.09.2005 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=2806-15>
10. Закон України «Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна» № 2623-VI від 21.10.2010 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://www.nau.kiev.ua/druk.php?name=344898-21102010-0.txt>
11. Чи потрібно ставати на податковий облік? [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://www.yablonsky.com.ua/oblik_ua.htm
12. Решение Донецкого городского совета от 21.11.2008 № 25/17 О внесении изменений в Положение об управлении городского совета «Единый разрешительный центр», утвержденное решением городского совета № 24/47 от 16.01.2006г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.lukyanchenko.donetsk.ua/public_echo.php?id=889

Надійшла 13.04.2011